

JIŘÍ ANDERLE se narodil **14.9.1936** v Pavlíkově, kde prožil dětství. Podle směrnic totalitního režimu se měl stát horníkem, ale učitel kreslení na rakovnické střední škole rozpoznal jeho talent a Anderle mohl studovat výtvarné umění. Grafickou školu a Akademii výtvarných umění v Praze vystudoval v letech **1951–1961**.

„Za studií jsem o víkendech hrál s kapelou na vesnických tancovačkách. Pozoroval jsem taneční sály nabité emocemi. Tyto citové i vizuální vjemy prožívané osm let po hospodách rodného kraje mám hluboko vryté do paměti a při tvorbě se o ně opírám stále.“

Po absolutoriu Akademie přijal nabídku spolužáka z grafické školy Jiřího Srnce a působil v nově založeném Černém divadle Praha. Úspěch na festivalu v Edinburghu přinesl Černému divadlu světovou slávu. „Jako herec-mim jsem sice zažil volání bravo v pařížské Olympii, na Broadway, v divadlech v Sydney i v Hamburku, ale byl jsem nešťastný, protože jsem nemohl kreslit ani malovat.“ Na australském turné uzavřel manželství se spolužačkou z Akademie a členkou souboru Miladou.

Zlom nastal až v roce **1964** v Benátkách. „V tom nejkrásnějším městě světa hrálo divadlo na bienále. Nikdy nezapomenu na chvíli, kdy jsem hleděl na náměstí Svatého Marka, na to monumentální jeviště s davy turistů. Theatrum mundi – divadlo světa, řekl jsem si. Tento nečekaně silný prožitek určil směřování mé tvorby. Od té doby jsem na všechna turné vozil grafické desky a plátna a ve volných chvílích jsem v divadelních šatnách a v hotelových pokojích kreslil a maloval.“ První velké uznání přišlo v roce **1966**, byl vyzván k účasti na výstavě Aktuální tendence v českém výtvarném umění pořádané v Praze u příležitosti kongresu AICA.

V roce **1969** činnost v Černém divadle ukončil a čtyři roky byl asistentem profesorů Trnky a Sklenáře na VŠUP Praha. V sílicím tlaku normalizace odmítl vstoupit do KSČ a školu opustil. Od té doby se jeho díla na výstavách doma téměř neobjevovala, ale získávala významná ocenění v zahraničí na mezinárodních bienále. Dosud byla jeho díla vyznamenána 42 cenami včetně Grand prix Ljubljana 1981 za cyklus *Iluze a realita*. V roce **1970** Sekce pro vývoz umění Art centrum Praha (Ministerstvo zahraničního obchodu) uzavřelo smlouvu s významnou německou GALERIÍ BAUKUNST KÖLN o prezentování jeho tvorby v zahraničí. Kurátor Galerie Gerd Köhrmann zpracovává soupis Anderleho grafického díla, který tato galerie bude vydávat po celou dobu spolupráce, a Anderleho dílo se tak vřazuje do sbírek předních světových muzeí. V roce **1971** se na vyzvání Společnosti Albrechta Dürera v Norimberku účastnil výstavy Pocta Albrechtu Dürerovi k 500. výročí narození. V roce **1972** se konala první Anderleho výstava v BARUCH GALLERY Chicago, která v následujících letech uspořádala výstavy v předních muzeích USA. Když newyorský časopis *Art News* požádal (**1980**) přední kurátory a znalce volné grafiky, aby si vybrali svůj

oblíbený „image“ minulého desetiletí, označil Harold Joachim (ředitel oddělení grafiky na Art Institute of Chicago) Anderleho grafický list *Krutá hra pro člověka* za nejvýznamnější grafický list sedmdesátých let. **1981** Švédské Národní muzeum ve Stockholmu vystavilo retrospektivu jeho grafik. V roce **1982** byl v centrální expozici benátského bienále (Arte come arte – Persistenza dell'opera) vystaven obrazový cyklus *Iluze a realita*. Vzpomínka na silný zážitek na náměstí Svatého Marka před lety ho přivedla k cyklu *Commedia dell'Arte*. Další Anderleho prezentace na benátském bienále na výstavě Arte allo specchio (umění v zrcadlení) se uskutečnila v roce **1984**. Národní galerie v Praze usilovala o zařazení těchto děl do svých sbírek, ale protože Anderle nebyl na seznamu umělců schválených tehdejším režimem, nikdy k tomu nedošlo. V roce **1986** vyučoval grafiku na Kokoschkově letní akademii v Salzburgu. Po Galerii Baukunst začal v roce **1989** spolupracovat s galerií GÖTZ Stuttgart. **1992** vyšlo *Slovo o slově* Václava Havla s osmdesáti pěti Anderleho kresbami. **1995** retrospektiva grafik a kreseb v Národní galerii v Praze. **1996** grafické dílo v Istituto Nazionale per la grafica – Calcografia, Řím; grafika v Panorama Museum Bad Frankenhausen. **1998** Mimořádný význam pro jeho další tvorbu měla výstava „Mistrovská díla kreseb a grafiky posledních pěti století“ v Metropolitním muzeu umění v New Yorku, kde mezi díly Dürera, Rembrandta, Goyi, Gogha a Picassa objevil i svou grafiku *Zavřené dveře* z roku 1978. **2000** obrazový cyklus *Na závěr milénia* vystaven v Kongresovém centru Praha u příležitosti zasedání Mezinárodního měnového fondu; obrazy a grafika v BWA Katowice. **2003** v Pelléově vile v Praze otevřena expozice jeho děl spolu s primárním uměním Afriky, které sbírá od šedesátých let. **2006** prezident České republiky mu udělil Medaili za zásluhy v oblasti kultury a byl jmenován čestným občanem Prahy 6. **2008** retrospektiva grafiky v Cincinnati Art Museum. **2009** retrospektivní výstavu malby a grafiky v domě U Kamenného zvonu zhlédlo 30 tisíc návštěvníků. **2011** ministr kultury České republiky mu udělil medaili Artis Bohemiae amicis za šíření dobrého jména české kultury. **2013** evropská cena TREBIA za tvůrčí činnost a knižně vyšly vzpomínky *Láska za lásku*, které Anderle nahrává a Český rozhlas vysílá už osmnáct let. **2014** expozice z Pelléovy vily byla přemístěna do nové galerie v rodném Pavlíkově. Přípravuje výstavu ke svým osmdesátinám plánované na září 2016 v Obecním domě v Praze.